

İRAN'I HEDEFLEYEN GİRİŐİMCİLER İSTANBUL'DA BİR ARAYA GELDİ

DEİK ve Deloitte Türkiye ev sahipliğinde düzenlenen İran'da İş Yapma Semineri, DEİK/Türkiye–İran İş Konseyi Başkanı Bilgin Aygöl, İran'ın Ticaret, Sanayi, Madenler ve Tarım Odaları Yatırım Komisyonu Başkanı Ferial Mostofi, Deloitte Türkiye CEO'su Humphry Hatton, Deloitte Orta Doğu Ofis Temsilcisi Asad Jafree, Deloitte Orta Doğu Ofis Temsilcisi Nick Beer ve Deloitte Türkiye Baş Hukuk Müşaviri Lerzan Nalbantoğlu'nun katılımları ile 19 Nisan 2017 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirildi.

DEİK/Türkiye-İran İş Konseyi Başkanı Bilgin Aygöl açış konuşmasında, ambargoların kaldırılmasının ardından İran'ın tüm dünyanın ilgi odağı haline geldiğini söyledi. İran'ın batılı sanayi ve rafineri altyapısına sahip bir ülke olduğuna dikkat çeken Aygöl, Türkiye'nin İran'a komşu olmasının önemli bir avantaj sağladığını vurguladı. İran'ın 80 milyon genç nüfusu olduğunu vurgulayan Aygöl, Türkiye'nin İran ile Tercihli Ticaret Anlaşması olduğunu söyledi ve 2013 yılı itibari düşüşe geçen ihracatın, 2016 yılı itibari ile artışa geçtiğini söyledi. Türkiye ile İran arasındaki lojistik altyapısının iki ülke ihracatı için önemli olduğunu belirten Aygöl, 2016 yılı itibari ile Türkiye'ye gelen genel turist sayısının azalmasına rağmen, İran'dan Türkiye'ye gelen turist sayısında bir azalma olmadığını vurguladı.

İran'ın Ticaret, Sanayi, Madenler ve Tarım Odaları Yatırım Komisyonu Başkanı Ferial Mostofi ise, Türkiye ile İran arasındaki dostluğun geçmişe dayandığını ve kültürel benzerliklerin dikkat çekici olduğunu söyledi. Yaptırımların kaldırılmasının ardından İran'ın küresel ekonomiye entegrasyonunda önemli bir fırsat yakaladığını vurgulayan Mostofi, dünyanın en büyük doğalgaz rezervi ile en büyük dördüncü petrol rezervinin İran'da olduğunu belirterek, demir, çinko, bakır ve kurşun gibi madencilğe dayalı sektörlerin öne çıktığını vurguladı. İran ekonomisinin MENA Bölgesine kıyasla ham petrol ve doğalgaza daha az bağımlı olduğunu belirten Mostofi, modern teknolojinin kullanımıyla sektörlerin güçlendirilmesinin hedeflendiğini ve iletişim teknolojileri, denizcilik, havacılık, uzay, tarım gibi sektörlerin bu kapsamda ele alındığını söyledi. İran ekonomisinin potansiyelinin altında performans gösterdiğini vurgulayan Mostofi, yaptırımların kaldırılması ile İran'ın kaçırdığı fırsatları ve küreselleşmeyi yakalayacağını belirtti. Ekonomik ve toplumsal reformların yatırımcı lehine dönüştüğünü vurgulayan Komisyon Başkanı, Tahran'ın Silikon Vadisi'nden 1.000 mil uzaklıkta olmasına rağmen İranlı girişimcilerin kendilerini oldukça geliştirdiğini belirtti. Mostofi ayrıca, ticaret ve ekonomik ilişkileri geliştirmek için Serbest Ticaret Bölgeleri ve İran'a yatırımların artması için Yabancı Yatırım Hizmet Merkezi'nin oluşturulduğunu da sözlerine ekledi.

Deloitte Türkiye CEO'su Humphry Hatton ise, İran'daki fırsatlar ile çok yakından ilgilendiklerini ve İran'a genel anlamda ilginin gün geçtikçe arttığını söyledi. Birincil yaptırımların hala devam ettiğini belirten Hatton, Dubai'de kurulan ofisin referans noktası olarak kullanıldığını belirtti. Pek çok şirketin İran'a yatırım yapabilmek için İstanbul'u merkez olarak belirlediğini hatırlatan Hatton, İran'ın dünyanın en büyük 18'inci ekonomisi olduğunu ve Türkiye'nin hemen arkasından geldiğini vurguladı.

İran'da enflasyonun Batı'ya göre yüksek iken son yıllarda iki haneli rakamlardan tek haneli rakamlara indirildiğini ifade eden Hatton, İran'da okuma-yazma oranının çok yüksek olduğuna, eğitime büyük önem verilerek, teşvik edildiğine dikkat çekti. ABD'nin İran'a yönelik birincil yaptırımlarının sürdüğünü hatırlatan Hatton, bankacılık alanındaki yaptırımlar nedeniyle pek çok yatırımcının çekinceli davrandığını da sözlerine ekledi. İran'ın ekonomisinin yaptırımların kaldırılması ile ortaya çıktığını ifade eden Hatton, fikri mülkiyet hakkının markalar için büyük açıdan önem taşıdığını söyledi. İran'ın düşük enerji fiyatları ve işgücü maliyetleri ile cazip bir pazar olma özelliğini koruduğunu belirten Deloitte Türkiye CEO'su, İran'ın 300 milyonluk Orta Doğu ve Orta Asya pazarına da erişim sağladığını vurguladı.

Türkiye-İran Ticaret Rakamları (Ekonomi Bakanlığı-2016)

Türkiye'nin İran'a ihracatı: 4,9 milyar ABD Doları

İhraç edilen başlıca ürünler: Mücevher eşyası, lif levha, adi metaller, tütün ve sigara.

Türkiye'nin İran'dan ithalatı: 4.7 milyar ABD Doları

İthal edilen başlıca ürünler: Petrol, akar yakıt ve yağ, plastik ve hammaddeleri, bakır ve bakır eşya, gübre, organik kimyalar.

Ticaret hacmi: 9.6 milyar ABD Doları

Ticaret dengesi: 269 milyon ABD Doları